

Notat

Styrkede rammer for statslige garantier og genudlån

Regeringen vil styrke rammerne for brugen af statslige garantier og genudlån mv., så statens risiko for tab fremadrettet bliver afdækket.

Med de styrkede rammer vil Danmark følge de internationale anbefalinger på området. Det vil understøtte en sund og ansvarlig finanspolitik og bidrage til at fastholde Danmarks stærke rating – den såkaldte AAA-rating – fra de internationale kreditinstitutioner. Det har generelt betydning for kreditinstitutionernes vurdering, at Danmark har en proaktiv og effektiv tilgang til håndtering af statsfinansielle risici. Det understøtter fortsat lave renter til gavn for husholdninger og virksomheder.

Staten stiller garantier og yder lån til helt eller delvist statsligt ejede virksomheder for at finansiere offentlige opgaver på de billigste vilkår. Det kan ofte være samfundsøkonomisk hensigtsmæssigt fx ved større brugerbetalte infrastrukturprojekter. Staten havde i 2017 garantier og genudlån for 449 mia. kr. svarende til godt 20 pct. af BNP, *jf. Kortlægning af statslige garantier og genudlån*.

Brug af statslige garantier og genudlån er imidlertid ikke uden risiko og kan potentielt indebære store (uforudsete) udgifter for staten. Hvis en statsgaranti udløses, eller et lån ikke tilbagebetales, påføres staten et tab.

Finanskrisen viste, at mange lande havde et utilstrækkeligt setup og manøvrerum til at håndtere risici relateret til statslige garantier og lån. På den baggrund har IMF, Verdensbanken og OECD i de seneste år formuleret best practice-principper på området. Lande som Sverige, Holland, USA og New Zealand er allerede begyndt at følge og implementere dem. Formålet er at sikre transparens, styring og prioritering i relation til de potentielle tab og udgifter på statsbudgettet, som brugen af statslige garantier og lån kan indebære.

På den baggrund vil regeringen fremadrettet, når staten yder garantier og lån mv., følge tre principper, *jf. boks 1 og nedenfor*.

Boks 1

Styrkede rammer for statslige garantier og genudlån mv.

Når staten yder garantier og genudlån mv., vil regeringen fremover følge tre overordnede principper:

- I. Individuelle garantier og genudlån skal klart afgrænses
- II. Statens risiko ved garantier og genudlån skal finansieres
- III. God governance

Princip I. Individuelle garantier og genudlån skal klart afgrænses

Når der gives en garanti eller et genudlån, skal der tages stilling til en afgrænsning i form af størrelse, periode for anvendelse samt formål og anvendelsesområde.

Der skal således for både lån og garantier fastsættes en øvre ramme for, hvor meget garantien dækker/hvor meget, der kan lånes. For en garanti skal det endvidere specificeres, hvornår (i hvilken periode) den er gyldig, ligesom det for lån skal specificeres, i hvilken periode, der kan optages lån, og hvornår, de skal være tilbagebetalt.¹

Endvidere skal der være en klar beskrivelse af formål og anvendelsesområde for garantien eller genudlånet. Med henblik på afklaring af formålet kan der bl.a. beskrives nødvendigheden eller gavnligheden af en statslig finansiel intervention, herunder overvejelser om der er alternativer hertil. I forhold til anvendelsen kan der fx indgå afgrænsninger i form af hvilke typer projekter, garantien/genudlånet kan anvendes til.

Princip II. Statens risiko ved garantier og genudlån skal finansieres

Nye udstedelser af statsgarantier eller genudlån vil fremadrettet blive pålagt et finansieringsbehov svarende til det statistisk forventede tab knyttet til den pågældende garanti/genudlån. Der skal så at sige være en pris for garantien/genudlånet, der svarer til statens risiko ved at give garantien/genudlånet. Finansieringen kan tilvejebringes både i form af provision fra modtageren af den pågældende garanti/genudlån – fx en virksomhed, der er helt eller delvist ejet af staten – eller inden for rammerne af det statslige delloft for drift. På den måde tages der højde for, at det ikke er gratis for staten at yde garantier og lån.

Finansieringsprincippet vil bidrage til, at statens risiko ved statslige garantier/genudlån afdækkes. Ligeledes vil tiltaget skabe øget transparens i forhold til de potentielle tab ved udstedelse af de enkelte statslige garantier og genudlån.

Princippet har paralleller til en forsikringsordning, hvor finansieringsbehovet knyttet til den pågældende forpligtelse over tid ("forsikringspræmien") forventes at dække omkostningerne forbundet med et eventuelt fremtidigt tab. Et evt. tab på en garanti/genudlån modsvarer således af den finansielle opsparing i staten. Svarende til forsikringsordninger sker der ikke en tilbageførsel/-betaling af "forsikringspræmien" i det tilfælde, at garantien/genudlånet ikke udløser et tab.

Princip III. God governance

Regeringen vil styrke governance for statslige garantier og lån vha. en række tiltag i form af ændring af lovgivning og vejledninger, *jf. nedenfor*, løbende og styrket opfølgning og forvaltning samt større transparens og opsyn på området.

---

¹ Det bemærkes, at det i nogle tilfælde ikke vil være hensigtsmæssigt eller muligt at fastsætte en optagelses-/tilbagebetalings- eller gyldighedsperiode fx for ordninger, der betragtes som permanente eller fx for garantier, som følger af en ikke-tidsbegrænset international aftale.

Bl.a. skal der ske en løbende vurdering af, om de fastsatte betingelser for hver enkelt garanti/genudlån (i form af rammer, optagelsesperioder, tilbagebetalingsperioder mv.) svarer til behovet eller evt. kan nedbringes mhp. at undgå et unødigt stort omfang af statslige forpligtelser.

Endvidere skal ansvars- og rollefordelingen mellem de mange aktører på området (selskaber, ejerministerier, Nationalbanken og Finansministeriet) præciseres, og kontroller og tilsyn fastlægges systematisk på tværs af selskaber med adgang til garantier og genudlån.

For at sikre transparens og opsyn på området udarbejdes og offentliggøres også løbende en redegørelse om udviklingen i statens forpligtelser og risici.

Forankring i lovgivningen mv.

Regeringen vil sikre forankring af ovenstående principper ved at ændre Finansministeriets lovgivning² hvor relevant, herunder skal der skabes særskilt hjemmel til at opkræve en variabel provision for garantier.

Regeringen lægger op til, at krav til hhv. begrænsninger og fastsættelse af finansieringsbehov (jf. princip I og II) indskrives i næste udgave af Finansministeriets budgetvejledning. Rammer for ansvars- og rollefordelingen mellem selskaber, ejerministerier, Nationalbanken og Finansministeriet præciseres ligeledes.

Regeringen vil indkalde Folketingets finansordførere til møde herom.

---

²Lov om bemyndigelse til optagelse af statslån, jf. bekendtgørelse nr. 849 af 22. juni 2010 af lov om bemyndigelse til optagelse af statslån samt Lov om provision af visse lån optaget med statsgaranti, jf. bekendtgørelse nr. 246 af 10. marts 2014 af lov om provision af visse lån optaget med statsgaranti.